

פרשת החודש, הגדה של פסח (16)

פרשת החודש

סדר ליל פסח

בחמש עשרה המלים הבאות, נכלל כל הסדר של פסח, ואלו הן: קדש, ורחץ כרפס, יחץ, מגיד, רחצה, מוציא, מצה, מרור, כורך, שולחן ערוך, צפון, ברך, הלל, נרצה. אומר המהר"ל, לפיכך נקראים לילות פסח הראשונים בשם סדר, כדי לרמז בכך שכל מה שמתארע בנו בזמן יציאת מצרים, מזמן שהיו היהודים לעם ועד היום הזה, אין בו חלילה, שום דבר מקרי, אלא הכל מתרחש לפי סדר מסוים, ואע"פ שלא תמיד מבינים אנו את הסדר הזה.

ספר "ברכת חיים" מועדים

כ

למה נוטלים ביצה בליל הסדר

שונה הביצה בטבעה משאר המאכלים, שכל כמה שהיא מתבשלת יותר היא מתקשה יותר. הריהו מסמלת איפוא את העם היהודי, שכל כמה שמרבים לענותו באש ובמים יותר הוא מתקשה ומתחשל באמונתו, "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"

הגדה של פסח "מעניה של תורה בשם החתם סופר"

ד' גאולות במצרים

בספר "שבות יהודה" ביאר על פי מה שכתב בספר "זרע ברך": ביציאת מצרים היתה גאולה לכמה אנשים: א. בני ישראל שהוציאן משעבוד לגאולה. ב. התינוקות שהשליך פרעה ליאור, עמד גבריאל עד קרסוליו במים, והוציאן למדבר וגדלו שם (עיי' במדרש). ג. התינוקות שנולדו בשדות, וכשהרגישו בהם המצרים ובקשו להורגם היו נבלעים בקרקע, ונגאלו ביציאת מצרים מאותן מקומות. ד. הערב רב. ארבע לשונות של הגאולה נאמרו עליהם. "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים", כנגד אותן שהיו משועבדים בחומר ולבנים. "והצלת אתכם מעבודתם", כנגד אותם שהשליך ליאור שנצלו מהעבודה ולא עבדו כלל. "וגאלתי אתכם בזרוע נטויה" כנגד אלו שהיו בשדות ורצו המצרים להורגם, והקב"ה גאל אותם בזרוע נטויה על ידי שנבלעו באדמה. "ולקחתי אתכם לי לעם", כנגד הערב רב שבאו לחסות תחת כנפי השכינה, והקב"ה לקחם לעם.

הגדה של פסח "אוצרות התורה"

משועבדים היינו לפרעה במצרים

משועבדים היינו שעבוד רוחני

בליל הסדר תמה מרן הגר"א קוטלר זצ"ל ושאל: הכיצד גומרים אנו אומר, כי אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים היינו עדיין משועבדים לפרעה, כלום לא יתכן שבמשך אלפי השנים שעברו מאז, היינו בורחים מתחת ידו ומנתקים מוסרות העבדות מעל

השבת אנו קוראים את פרשת החודש, הרביעית מארבע הפרשיות המיוחדות של חודש אדר וניסן. הפרשה פותחת במילים: "החודש הזה לכם ראש חודשים" (שמות י"ב, ב'). זוהי המצווה הראשונה שניתנה לעם ישראל כעם, מצוות קידוש החודש. ויש לשאול: מדוע דווקא מצווה זו היא הראשונה? מדוע לא מצוות אמונה, שבת, או איסור עבודה זרה? נראה שהתורה מלמדת אותנו יסוד עמוק: לפני שיוצאים מעבדות לחירות, צריך שליטה בזמן. עבד, זמנו אינו שלו. הוא כפוף לאחרים. לעומת זאת, בן חורין הוא אדם שמקדש את זמנו, קובע את לוח השנה שלו, ומעניק משמעות לכל רגע. המילה "לכם" מדגישה: הזמן בידיים שלכם. הקב"ה מוסר לישראל את האחריות לקבוע את החודשים, לעבר שנים, ולקדש את הזמנים. בכך הוא נותן לנו שותפות במעשה בראשית, שליטה בזמן. בנוסף, החודש מסמל התחדשות. הלבנה מתמעטת ונעלמת, אך תמיד שבה ומתחדשת. כך גם עם ישראל, גם לאחר ירידה, גלות או קושי, יש כוח של התחדשות וצמיחה. ניסן, חודש הגאולה, מלמד אותנו שאין ייאוש בעולם כלל.

המלקט

על ביעור חמץ, חשיבות ההכנה למצוה

מברכין על הבדיקה "על ביעור חמץ", אף שהבדיקה היא רק הכנה לביעור, הנה חשיבות גדולה יש להכנה למצוה. וכתב מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, שזה הטעם שמטה אהרן פרח וגמל שקדים (במדבר יז, כג), ומבואר בגמרא (יומא נב): שהפרחים והשקדים נשארו בו לעולם. והקשו בתוספות ישנים שם, איך יכולים להיות פרחים ושקדים יחדיו, הלא כשיש שקדים ליכא פרחים, שכבר נשרו. וחייבים לומר שהיה כאן נס מיוחד שגם הפרחים נשארו, ולא כמו שונשרו. ויש להבין לאיזה טעם נעשה נס זה. אך הוא אשר אמרנו, שהראינו לדעת בזה, שפרחי מצוה וקדושה אינם נובלים ואינם כלים לעולם. ומה הם פרחי המצוה הקודמים לפרי וחשובים כשלעצמם, פרי המצוה היא עשיית המצוה גופה והפרחים הם ההכנות למצוה. ולמדנו מכאן שגם הפרחים נשארים קיימים לעולם. והיינו שכל הטרחה והצער שהיו לו בבואו לקיים המצוה וללמוד תורה, קיימים לעולם, ודלא כבדברים הגשמיים שאין משלמים שכר אלא עבור הפרי בלבד ולא עבור הטרחה בגידולו. כי בדברי קדושה גם העמל קיים לעולם, ונוטל שכר על הטרחה (כמו שפירשו מה שאמרו בברכות כח: אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, היינו על העמל גופו, וכמשנ"ת).

הגדה של פסח "ארוזי הלבנון"

צוארנו. ברם, התשובה תובן כאשר נדייק שפוחת ב"עבדים היינו" ומסיים ב"משועבדים היינו". והיינו, כי בשעתו היינו עבדים תחת יד פרעה. אך אילו לא הוציאנו ה' ממצרים, יתכן והיינו בורחים משם ושוב לא היינו עבדים, אבל עדיין היינו משועבדים לו מבחינה רוחנית, כי שקועים היינו שם במ"ט שערי טומאה, וכמעט נטמענו מבחינה ווחנית, ומשעבוד זה.

הגדה של פסח "ארזי הלבנון"

ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא וכו'.

הלשון לא זכיתי שתאמר אינו מבואר ברחבה, כי מה שייך זכות לזה, ומי עיכב בעדו לספר ביציאת מצרים בלילות. ולכן קרוב לומר, דקיצור לשון בדבריו, ועיקר כוונתו לאמר: "לא זכיתי למצוא מקור בתורה לזה שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שזכה לזה בן זומא", כדמפרש. וכלל כוונת דבריו בזה להורות זכות מציאות דבר נעלם בתורה, ואמר ברגש, הן אני כבן שבעים שנה וכבר הספקתי לקנות הרבה תורה, ואעפ"י כן לא זכיתי למצוא מקור לענין זה, עד שזכה לזה איש צעיר לימים, אשר גם לא נודע בשמו, ונקרא על שם אביו, והנה זה זכות יתירה.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

הקשה בעל ה"חווות דעת" למה לא הכניסו בתוך ארבע השאלות של הבן, דין של ארבע כוסות, שבכל הלילות אין אנו שותין ארבע כוסות? אלא חכמים ציוו לנו לסדר הקערה בליל כניסת החג, כדי לעורר סקרנות הילדים וישאלו: מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, ועל ידי התשובה של אבא יקיימו המצוה: והגדת לבנך". והנה הילד שואל לאור השינויים שהוא רואה כאן, על השולחן מסודרים: מצה, מרור, שני טיבולים, ומיטת ההסיבה, ושואל מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות כי בשאר הלילות אין סידורים כאלה. אבל ענין של ד' כוסות לא ניכר לילד, שהרי הוא רואה על השולחן כוס ויין, ואין עדיין שום סימן שבמשך אמירת ההגדה ימזגו ארבע כוסות, ולכן אין מקום לשאלה זו.

ספר "ברכת חיים מועדים" ב

הלילה הזה כולו מצה

ע"י אכילת המצה קובע האדם את מהותו

"מצה" פירושה אכילה של מצוה, דביקות בהקב"ה. והרי זוהי כל תכלית האוכל בכלל, ובפרט מצה שנאכלה על ידי בני ישראל מיד כשיצאו ממצרים, והיתה זו בבחינת אכילה משולחן גבוה. אם כן, זוהי ההגדרה הראשונה העצמאית של עם ישראל: כל הטבע שלו, האנרגיה שלו ומהות החיים שלו. משל הקב"ה הוא כאשר אדם אוכל מצה בליל פסח, הוא קובע לעצמו מהו השורש והיסוד שלו. אמנם זה עדיין לא מבטא לאן הוא יכול להגיע, לא בכמות ולא באיכות, אך זה מבטא מה הוא בעצם, מהי המהות שלו, ומהי מציאות החיים שלו.

בליל פסח קובע היהודי: "אני לא חמץ"! חמץ הוא טבע, מה שכולם אוכלים. אמנם חמץ אינו טרף, הוא לא חזיר שמטמטם את הלב, אך חמץ מבטא את החיים הפשוטים של אדם רגיל. לאכול חמץ פירושו לחיות חיים של טבע, בבחינת: הגוי אוכל "דבר אחר", הבהמה אוכלת עשב, והיהודי לחמניה. לכן, כבר בליל פסח, בשעת הלידה, העבודה העיקרית המוטלת עלינו היא לקבוע בתוכנו את מהות חיינו, אכילת מצה, התחברות וקבלת חיים ישירות מהקב"ה!

הלכה: ברכת בדיקת חמץ

אף על פי שאין מברכים על ספק מצוה מן התורה, מכל מקום על בדיקת חמץ מברכים אף שיש ספק אם יש חמץ בבית או לא. ולכן קודם שיתחיל לבדוק מברך ברוך אתה ה' אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ. ואם עבר ובירך בלשון: "לבער חמץ", יצא ידי חובה. ומה שאינו מברך על "בדיקת" חמץ, לפי שכל הבדיקה אינה אלא לצורך הביעור. **ספר "חזון עובדיה"**

פתגם: כשאדם מאמין, הוא כבר אינו לבד. פתגם חסידי

חקירה: זה וזה גורם

מותר מדין ביטול (ובמקרה זה מתבטל אפילו אחד ואחד כיון שלא אוכל את האיסור עצמו, אלא רק מאכל שנגרם מהאיסור), או דין נפרד, שכיון שלא אוכל את האיסור עצמו אלא רק מאכל שנגרם מהאיסור, כשיש עוד גורם אין בו איסור כלל. (פרי משה רוב מה. א)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אמונה

פעם בא חסיד אל רבי נחמן מברסלב ואמר לו: רבי, אני רוצה אמונה פשוטה, אבל המחשבות מבלבלות אותי. חייך הרבי ואמר: אמור לי, כשאתה הולך בלילה בדרך חשוכה, איך אתה מוצא את ביתך? השיב החסיד: אני לא רואה את כל הדרך, רק כמה צעדים לפניי וזה מספיק לי. אמר הרבי: זו היא אמונה. אין צריך לראות את כל הדרך. די בצעד אחד של אור, והקב"ה מוליך אותך הביתה. ומאז היה אותו חסיד אומר: לא צריך להבין הכול צריך רק להמשיך ללכת.

שבת שלום

יצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברון יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן יש בן מרצוס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן יואל, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הנון:** שרה זסחון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר ולינתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** קלוד שלמה בן זירמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנורה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זורגונה, אברהם בן אסתר, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr